

— Требва да е буйствувал . . .

— Твой верно!

Без да се спира при снажния поручик с бръснатите мустаци адютанта отмина нататък. Некакво неприятно и насила скривано смущение обзе душата на младия човек. Той дори забрави да поздрави офицера, който бе натоварен с екзекуцията на осъдения. В същност този офицер едва ли го забелеза. Със спокойно и малко бледно лице той даваше никакви наставления на войниците. Повечето от тех го слушаха с наивно загрижени лица. Те напълно като да разбираха каква сериозна работа ги очаква. Адютанта едва ли последните думи на техния началник: „ще се мерите право в главата“.

Около десетина крачки на десно адютанта се отзова пред изровено от пороите плитко долче. Там осъдения се търкаляше по корем и стенеше като ранен звер. Той като да бе се простил вече с всичко човешко и възбуджащо съжаление. Дрехите и мургавото му лице с ниско чело беха съвсем изкаляни. Очите му гледаха страшно и като че все в едно направление. „Нема ли кой да ме спаси брей!“ викаше понекога той колкото му глас държи. После пак почваше да охка и да се окайва, повтаряйки едни и същи думи като автомат. Край него стояха като заковани двама войници с пушки.

Войната бе много измъчила душата на младия човек. Всичко хубаво у него му се струваше като да е предивремено изгубено и помрачено. Той много рано и не според възраста си преживе такива ужаси.... Но картина като тая той виждаше за първи път. Всичко, което беше слушал за такива осъдени, имаше смисал на нещо романтично. Веднаж той си представяше такива хора като мили и тихи мъженици, осъдени за нищо и никакво и извикващи сълзи. Друг път те изпълваша в неговото съзнание като горди и презиращи смърта герои. Тоя снажен здравенак в селска носия от тъмносин домашен шаек му се виждаше съвсем друг. У тоя нещастник като да вземаше връх само едно неодолимо желание за живот. И при мислата че скоро ще му отнемат това желание той се търкаляше като животно. Понекога той логлеждаше с ужас назад. Наблизо, зад него, пожарникари избиваша пръста около издигнатия стълб. Понататък други копаеха гроб и зад мократа купчина пръст глухо се отекваха копачките на гробарите. Осъдения внезапно почваше да рита и да копае земята с нокте като обезумел. Подобно на човек, комуто също посочили нещо много страшно, той легаше на земята по очи само да не гледа. Но с това опасността не се мащаше и тогава неговите ритания се обръщаха в кон-